

Økonomien på græs

Jehan Ettema, SimHerd A/S

SimHerd-analysen viser en stigning af dækningsbidraget på 124 kr. pr. årsko hvis der implementeres afgræsning ift. at holde køerne indenfor hele året. Forskellen på bundlinjen er dog -576 kr. pr. årsko på grund af de ekstra faste omkostninger (arbejde og investeringer i drivveje mm.). Hvis mælkeprisen havde været 5 øre højere for mælk produceret på græs (Lærkevang) var forskellen på bundlinjen kun -110 kr.

De vigtigste forudsætninger

- I analysen forudsættes at afgræsning forbedrer køernes klovsundhed, hvilket blandt andet medfører at risikoen for dødelighed er 46% lavere. Den lavere risiko for dødelighed, som er fundet i et forsøg gennemført på AU, må dog ikke tolkes som en ren effekt af afgræsning. Forskellen i dødelighed mellem besætninger med og uden afgræsning kan også skyldes andre (management) forhold. I analysen bruges dog den lavere risiko på 46% for at illustrere hvad betydningen.
- Faldet i køernes ydelse er 3,5% ved afgræsning pga. problemerne med foderstyring
- Mælkeprisen er den samme (intet tillæg for afgræsning)
- Foderomkostningerne er 12 øre pr. FE lavere om sommeren da afgræsning er 32,5 øre billigere pr. FE ift. ensilage.
- Besparelsen på øvrige omkostninger i form af strøelse er 50 kr. pr. årsko
- Årlige meromkostninger til drivveje, arbejde og tabt DB fra korndyrkning mm. er 700 kr. pr. årsko

Med udgangspunkt i en dansk gennemsnitsbesætning har SimHerd modellen sammenlignet et scenarie hvor køerne holdes indenfor gennem hele året (indenfor) med et scenarie hvor køerne er på græs fra 1. maj til medio september (afgræsning). Tabel 1 viser de tekniske resultater af simuleringen.

Tabel 1: tekniske resultater af scenarierne **indenfor** og **afgræsning** simuleret med SimHerd

	Indenfor	Afgræsning	Forskel
Antal årskøer	200	200	0
Udskiftningsprocent	39	39	0
-Dødelighed, pct.	6	4	-2
-Øvrige udskiftninger, pct.	33	35	+2
Kælvninger pr. årsko	1,02	1,06	+0,04
Digital Dermatitis *	40	29	-11
Horn relaterede klov sygdomme *	25	20	-5
Kg EKM pr. årsko	9516	9329	-187

* sygdomstilfælde pr. 100 årskøer

Udskiftningsprocenten er i det hele taget uændret i scenariet *afgræsning*; færre døde køer gør det muligt at udsætte flere andre køer pga. lav ydelse og for mange tom dage (frivillig udskiftning). Antal kælvninger stiger pga. køernes bedre reproduktion og overlevelse. Disse forbedringer kan forklares af den bedre klovsundhed. I SimHerd antages at risikoen for digital dermatitis og horn relaterede klov problemer henholdsvis er 2,9 og 2,6 gange lavere i perioden hvor køerne er på græs. I analysen er forudsat at

afgræsning nedsætter koens raske ydelsespotential med 3,5%. Faldet i kg EKM pr. årsko er dog kun 2% da flere kælvninger pr. årsko, flere frivillige udskiftninger og færre sygdomme har en *positiv* effekt på ydelsen på besætningsniveau. I tabel 2 vises de økonomiske resultater af simuleringen.

Tabel 2: økonomiske resultater af scenarierne **indenfor** og **afgræsning** simuleret med SimHerd

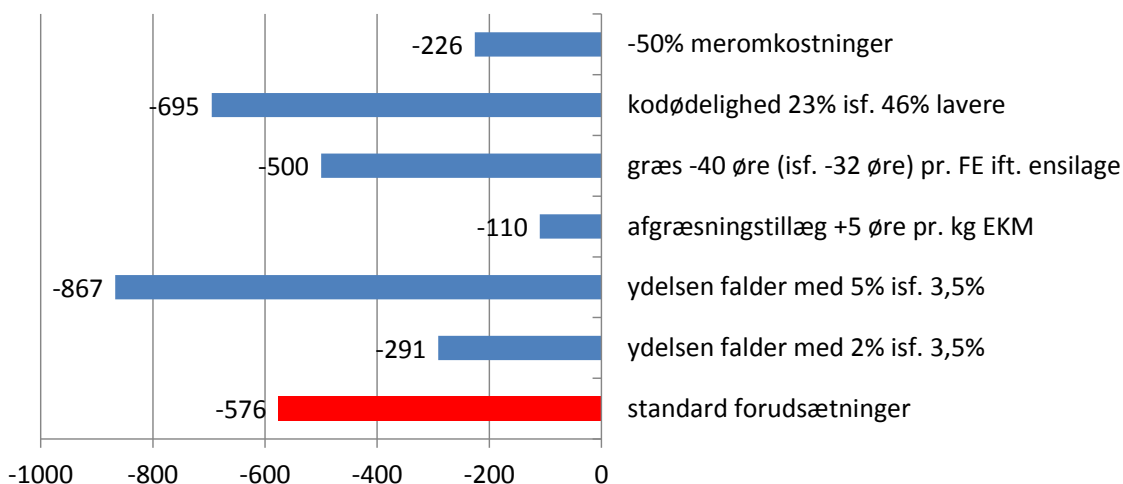
	Indenfor	Afgræsning	Forskel
Indtægter (x 1000 kr.)			
Mælk	4930	4846	-84
Levekvæg	406	453	+47
I alt	5336	5300	-37
Udgifter (1000 kr.)			
Foder, køer	1904	1827	-76
Foder, ungdyr	495	513	+18
Behandlinger	90	86	-5
Øvrige omkostninger	323	318	-5
I alt	2812	2744	-68
DB pr. år (x 1000 kr.)	2524	2555	+32
DB pr. ko (kr.)	12 649	12 773	+124

Ved meromkostninger på 700 kr. pr. årsko til etablering af drivveje mm. (68% af meromkostningerne), ekstra arbejde (12%) og tabt DB fra korndyrkning (20%) er forskellen på bundlinjen - 576 kr. pr. årsko (+124 – 700 kr.).

Følsomhedsanalysen

Nedenstående diagram viser forskellen i analysens resultat (DB pr. årsko – meromkostninger) ved forskellige priser og forudsætninger. Den røde søjle repræsenterer forskellen ved de *standard priser* som er brugt i udgangspunktet.

Forskel i "DB pr. årsko - meromkostninger" i scenariet *afgræsning* ift. *indenfor*

Et tillæg på mælkeprisen har den største betydning for det økonomiske resultat (søjlen +5 øre pr. kg EKM). Hvis det er nemmere at etablere afgræsning er forskellen på bundlinjen -226 kr. pr. årsko (søjlen -50% meromkostninger). Hvis analysen laves med en forudsætning om at køernes dødelighed kun falder med 1 og ikke med 2% er økonomien 119 kr. pr. årsko ringere (-695 kr. pr. årsko). Der kan dog opnås en lille positiv forskel på bundlinjen hvis ydelsen kun falder med 2% i kombination med at meromkostningerne er 50% lavere. Denne kombination giver et overskud på 59 kr. pr. årsko (søjlen ikke vist).

Besætningsspecifik

Hvis analysen laves i en besætning som i forvejen har færre sygdomme og en lavere dødelighed (3% ift. 6% i den gennemsnitsbesætning) er forskellen i DB -178 kr. pr. årsko og forskellen på bundlinjen er -878 kr. pr. årsko (i forhold til hhv. +124 kr. og -576 kr. pr. årsko i den gennemsnitsbesætning). De sundhedsmæssige gevinster ved at lukke køerne på græs afhænger af køernes komfort i stalden og det generelle pasningsniveau i besætningen.